

יומי סעודתי דענפי אילנא (דף צ"ז ע"א) הוּו. ועל דא, שבועים פרים אינון. לבתר, חדוותא (דגופא) דאילנא ממש, וחדוותא דאורייתא. ובגנייה הוא יומא חד ועצרת. חדוותא דאורייתא, חדוותא דאילנא, דהוא גופא.

ועל דא לית חולקא בהאי יומא, אלא לקודשא ברין הוא וכןסת ישראל. בגין כך, עצרת תהיה לכם, לקם, ולא לאחרא. (ס"א לבתר חדוותא דאילנא ממש ובגנייה הוא יומא חד ולית חולקא בהאי יומא אלא לקודשא ברין הוא וכןסת ישראל ועל דא כתיב עצרת תהיה לכם. אוף הכי בהאי יומא חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא וכלא אשתכח ביה) דהא בשעתא דמלפא אשתכח, כלא אשתכח ביה. ועל דא תנינו, בעצרת על פרות האילן, וקא אוקמויה בגין כך אַחַד אַקְרִי, אַחַד וְדַאי, כְּמָה דְאַמְרִין.

תא חזי, מה כתיב, ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', סלת תהיינה חמץ תאפינה. מאי שנא קבא חמץ (בכנסת ישראל), אלא בגין דכלא אחידן ביה (וכו) באילנא, דהא באילנא אחידן ענפין, באילנא אחידן עליון, קליפין, דינין סגיאין בכל סטרין, כלא אשתכח ביה. ובגין דהאי אילנא, מכפר על יצר הרע, דהוא כבי מותביה דבר נש.

אמר רבי אלעזר, מהאי אילנא אתזנו כל שאר אילנין לתתא. והוא אשתרשא על חד נהרא עמיקא, דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. עליה כתיב (ירמיה יז) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, ועל דא אקרי אורייתא, (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומאי ותומכיה מאושר. הא אוקמויה, אכל ותומכיה מאושר, כמה דאת אמר (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות.

הרי פרשוה, אכל ותמכיה מאשר, כמו שנאמר

(בנופיה) התכנסות. ואם תאמר, כאן שנקרא עצרת מה הטעם? אלא בכל אותם ימים, ימי הסעודות של ענפי האילן היו. ועל כן שבועים פרים הם. אחר כך שמחת (הגוף) האילן ממש ושמחת התורה. ובגללו הוא יום אַחַד עצרת. שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא הגוף.

ועל כן אין חלק בינם הנה אלא לקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל. משום כך עצרת תהיה לכם, לקם ולא לאחור. (אחר כך שמחת האילן ממש, ובגללו הוא יום אַחַד, ואין חלק בינם הנה אלא לקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ולכן כתוב עצרת תהיה לכם. אף כאן ביום הנה שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא גוף, והכל נמצא בו) שהרי בשעה שהמלך נמצא, הכל נמצא בו. ועל כן שנינו, בעצרת על פרות האילן, והרי פרשוה, משום כך נקרא אַחַד, אַחַד וְדַאי, כְּמֹ שְׁאַמְרֵנוּ.

בא ראה, מה כתוב? ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', סלת תהיינה חמץ תאפינה. מה שונה כאן חמץ (בכנסת ישראל)? אלא משום שהכל אחוים בו (וכו) באילן, שהרי באילן אחוים ענפים, באילן אחוים עלים, קלפות, דינים רבים בכל הצדדים, הכל נמצא בו. ומשום שהאילן הזה מכפר על יצר הרע, שהוא בבית מושב האדם.

אמר רבי אלעזר, מהאילן הזה גזונים כל שאר האילנות למטה, והוא השתרש על נהר אַחַד עמק ששופע ויוצא, ואין פוסקים מימיו לעולמים. עליו כתוב (ירמיה יז) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, ועל כן נקראת תורה (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומה זה ותמכיה מאשר? (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות.